א)**כיצד** [א]מערימין על הבכור מבכרת שהיתה מעוברת ב) אומר מה שבמעיה [ב]של זו אם זכר עולה ילדה זכר יקרב עולה ואם נקבה זבחי שלמים ילדה נקבה תקרב שלמים אם זכר עולה ואם נקבה זבחי שלמים ילדה זכר ונקבה הזכר יקרב עולה והנקבה תקרב שלמים ילדה שני זכרים ג) אחד מהם יקרב עולה והשני ימכר לחייבי עולה ודמיו חולין ילדה שתי נקבות אחת מהם תקרב שלמים והשניה תימכר לחייבי שלמים ודמיה חולין [ג]ילדה טומטום ואנדרוגינוס רשב"ג אומר אין קדושה חלה עליהן: **גמ'** אמר רב יהודה [ד]מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם תנן ג) אומר אדם מה שבמעיה של זו עולה עולה אין שלמים לא ד) [ואת] אמרת דמצית מפקעת ליה מקדושתה אמר לך רב יהודה ה"מ בזמן שבית המקדש קיים כי קאמינא אנא בזמן [ה]הזה דלא חזי להקרבה אי בזמן הזה מאי למימרא מהו דתימא נגזר דלמא נפיק רוב ראשו וקשדי ביה מומא ואימא הכי נמי אפילו הכי הא עדיפא ה) ו)(יתירא) ז) מדאתי ביה לידי גיזה ועבודה: אם נקבה זבחי שלמים: נקבה מי קא קדשה בבכורה סיפא אתיא לבהמה דהקדש ח): ילדה שני זכרים כו': אמרי אי בהמה דהקדש היאך דאקדיש עולה ט) [ו]ליהדר עולה אידך נהוי בקדושתיה דאימיה סיפא אתאן לבהמת חולין י): ילדה טומטום ואנדרוגינוס כו': אמאי

מעריימין. להפקיעו מכאן ולהפרישו לחובתו: **ילדה זכר יקרב עולה**. דבכור לא קדיש אלא י) ברחם וכיון דמעיקרא אתפסיה בקדושה אחריתי תו לא חיילא קדושת בכורה: **ואם**. אמר אם ילדה נקבה תהא זבחי שלמים ילדה נקבה תיקרב שלמים: **ילדה שני זכרים**. על שניהן חלה קדושת עולה דהא קאמר אם זכר יהא עולה ומיהו לא נדר אלא חד הלכך [א] הוא יקריב האחד לנדרו והב' ימכר לצרכי עולה יא) ודמיו חולין: **גמ' עולה אין**. הואיל וכליל היא שרי לשנויי קדושת בכורה לקדושתה אבל שלמים דקדושה קלה היא אסור לשנויי לכתחלה קדושת בכורה לקדושתייהו וכ"ש שאסור להטיל בו מום דמפיק ליה מקדושתיה לגמרי יב): **דלמא נפיק רוב ראשו**. וקדיש ליה רחם והדר שדי ביה מומא והוי מטיל מום בקדשים קמ"ל דלא גזרי' דהוא יזהר להטיל בו המום משעה שילא מעט קודם שילא רוב ראשו כדאמרינן בבכורות (דף כה.) גדייא באוניה שהגדי יולא לדרך לדעיו ונראות האזנים תחלה ואימרא בשפתיה שפי הטלה יולא תחלה: **הא עדיפא**. למישרי להטיל בו מום הואיל ועדיין לא קדיש כדי שלא יצטרך הכהן לשהותו יג) אלא ימהר לשוחטו דאי לא שדי' בי' בעי לשהויי עד שיפול בו מום ואדהכי והכי אתי לידי גיזה ועבודה: **חסירא** יד) **עדיפא**. כלומר שמחסר ממנו אבר קודם יציאת רובו ויעשנו בעל מום: **נקבה מי קדשה בבכורה**. דבעי לאיערומי עלה דקאמר כילד מערימין וקחשיב להך: **לבהמה דהקדש**. דאם חטאת היא ונתעברה ורוצה להערים שלא ילך למיתה דולד חטאת למיתה אזיל ישנהו לקדושה אחרת וקמ"ל דוולדות קדשים בהוייתן הן קדושים ולא במעי אמן וכיון דעדיין לא קדיש בקדושת אמו מצי לארכובי עליה קדושה אחריתי דלכי מתייליד לא הוי ולד חטאת: לשון ירושלמי **נקבה מי וכו'** (א) **במבכרת דקדשים**. בבהמת הקדש כדפרישית. והאי מבכרת לאו דוקא אלא איידי דתנא רישא במבכרת דחולין נקט נמי הכא לשון מבכרת: **אי בהמת הקדש היא**. אמאי השני ימכר לחייבי עולה האי קמא דנפיק ליהוי עולה ואידך לכי מתייליד ליהוי בקדושתה (ב) דאימיה: **הך סיפא**. דילדה שני זכרים אתאן לבהמת חולין והוי רישא וסיפא בחולין ומציעתא יד) בהקדש: אין

כיצד מעריימין. **אם זכר עולה**. מפרש בגמ' דדוקא נקט עולה דלא נחתא מקדושתיה אבל שלמים לא דנחתא מקדושתייהו ואם נקבה זבחי שלמים בגמרא פריך ונקבה מי קא קדשה בבכורה. כלומר ול"ל להתפיסה בקדושה ו) ומוקי לה בבהמת הקדש ואין רצונו שיחול עלה קדושת האם ורוצה להתפיסה בקדושה אחרת וסיפא דילדה שני זכרים מוקי לה בבהמה דחולין וא"כ מיירי רישא וסיפא בחולין ומציעתא בבהמת הקדש ותימה למורי הרמ"ר ז)למה לא דחק לאוקומי מציעתא בבהמת חולין הרי סיפא דבחולין איירי ואפ"ה אתפיס בזבחי שלמים ותירץ משום דבעי לאוקומי אכיצד מערימין:

ט)**קסבר** רשב"ג ולדות קדשים בהוייתן הן קדושין. לפיכך אין קדושה חלה על טומטו' ואנדרוגינו' שהרי קודם שתחול קדושת האם עליהם היו ככר בעלי מומין לפיכך אין קדושת האם חלה עלייהו וגם בקדושת פה לא קדשי כיון שהן בעלי מומין ואין דעתו על בעלי מומין דאי קסבר ממעי אמן הן קדושין אם כן נחתא קדושת האם עלייהו משעה טו) שנמלאו ועדיין לא היו בעלי מומין שהרי בבהמת הקדש מוקמי' טז)לה דאי ממעי אמן הן קדושין לא חיילא קדושת הפה עלייהו והוי בקדושת האם ומטוניה דאם וא"ת מנלן דטעמא דרשב"ג משום דקסבר בהוייתן הן קדושין דלמא טעמא דרשב"ג משום דאין דעת המקדיש כי אם לזכר ודאי ולנקבה ודאית כדאיתא ריש פרק מי שמת (ב"ב דף קמ:) וי"ל דמוכח שפיר דקסבר בהוייתן הן קדושין דאי טעמא משום דאין דעת המקדיש כ"א לודאי מ"מ תקדוש בקדושת האם יז) וקאמר דאין קדושה חלה עלייהו כלל וא"ת לרב חסדא דאמר בבכורות פ' על אלו מומין (דף מא:) יח)דטומטום ואנדרוגינוס לא במקדש ולא במדינה רבי ישמעאל אומר אין לך מום גדול מזה ותכ"א איטו בכור יט) ונגזז ונעבד וקאמר בגמרא עלה אמר רב חסדא מחלוקת באנדרוגינוס אבל בטומטום ד"ה ספיקא וקדושה מספיקא וישחטנו ולאחר שחיטה תבדק אם זכר הוא או נקבה ואמאי קאמר רשב"ג דאין קדושה חלה עליהם וי"ל דלרב חסדא הכי נמי קדושה חלה על טומטום והא דקאמר אין קדושה היינו קדושת הפה דאין דעתו כ"א לזכר ודאי או לנקבה ודאית כדאיתא פרק מי שמת (ב"ב דף קמ:) והא דקאמר הש"ס דאי ממעי אמן הן קדושין הא תפסתינהו קדושת אימיה לא אתיא כרב חסדא וא"ת הכא אמר דלמ"ד בהוייתן הן קדושין אין קדושה כ) חלה על טומטום ואנדרוגינוס והרי הן כבעלי מומין דאין קדושת הגוף חלה עלייהו וכרים יולא דופן (נדה דף מ:) מנלן קרא עלייהו דאם כ) עלו ירדו אלמא קדישי אפילו למ"ד בהוייתן הן קדושים ולמה לי קרא מאחר דדיינינן להו כבעלי מומין דאין קדושת הגוף חלה עלייהו וה"נ קשה מפ' בתרא דזבחים (דף קיב.) הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה והיוצא דופן שהקריבן בחוץ פטור שנאמר לפני משכן ה' כל שאינו ראוי לבא לפני משכן ה' אין חייבין עליו ופריך בגמ' (שם דף קיד.) עלה תיפוק ליה מואל פתח אהל מועד עד דמסיק בוולדות קדשים וקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושין אלמא משמע דשפיר הן כא)[ראוין] לבא לפני פתח אוה"מ ואי לאו דממעטינן להו מלפני משכן ה' לא ממעט להו מפתח אהל מועד וע"ק לפי מה דפרש"י בפ' מרובה (ב"ק דף עו:) גבי הא דלאמר או עז להוציא את הנדמה וקשה לר"י לשם ל"ל קרא למעוטי נדמה תיפוק ליה דבעלת מום הוא ליה מומא כדאיתא ריש בכורות (דף ו:) ותירץ ר"י דאיצטריך קרא למעוטי נדמה דולדות קדשים דמהו דתימא דליקדשו אגב אימיה קמ"ל או עז דלא וקשה מ"מ כיון דממעטינן מאו עז למעוטי נדמה דולדות קדשים דחשבינן ליה כבעלת מום וכ"ש כלאים דגריעי טפי כדאיתא פרק מרובה (ב"ק דף עח.) דדייק השתא כלאים איתרבו נדמה מיבעי אלמא גריעי כלאים מנדמה וכיון דממעטינן אפילו נדמה דולדות קדשים מאו עז כדפרש"י וא"כ קרא דזבחים דלפני משכן ה' דמצריך התם למעוטי כלאים למה לי הא לאו ראוין הן לפתח אהל מועד וי"ל לעולם פשיטא לן דהני דתניא בפרק בתרא דזבחים (דף קיד.) לא קדישי כלל ואפ"ה איצטריך לפני משכן ה' למעוטינהו דאין חייבין עליהן בחוץ כב)דלאו מפתח אהל מועד לבד לא מצי למעוטינהו שהרי הן ראוין לבא לפני פתח אהל מועד עם אמן בעודן כבטן אמן והיא בהמת קדשים אע"ג דהוולדות לא קדישי כלל וה"נ ניחא ההיא דיוצא דופן דאיצטריך קרא למעוטינהו דאם עלו ירדו אע"ג דאין עליהן שום קדושה אלא שהן ראוין לבא בעזרה עם אמן כשהאם קדושה אע"ג דהן עצמן לא קדישי כלל:

אמר רב יהודה מותר להטיל מום בבכור. כדאמר בבכורות (דף לה.) גדיא באוניה אימרא בשפוותיה וא"ת לימא דרב יהודה דהכא פליג אדרב הונא פרק בהמה המקשה (חולין דף סט:) ילא שליש ומכרו לעובד כוכבים וחזר ויצא שליש אחר הרי זה קדוש בבכורה דכי נפק רובא לבסוף איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא הוה קדיש הה"נ ניחא גבי מטיל מום כג)ויש לחלק בין מטיל מום למכירה דבמכירה יש לטעות יותר שמא ימכור אחר יציאת רובו כו:

הא עדיפא יתירא מדאתי ביה לידי גיזה ועבודה. פי' אין בו מום לריך להשהות ואיכא למיחש דלמא אתי לידי תקלה דגיזה ועבודה אבל השתא דיש בו מום שחיט ליה כהן ולא אתי לידי גיזה ועבודה דלמה ישהנו וא"ת השתא נהגו העולם למכור קלת מן האם כד)כדי להפקיע הוולד מן הבכורה וטוב הוא לעשות כן ובלבד שיקנה לו קנין חשוב כמו הגבהה דבהמה דקה או משיכה וקנין כסף עמו ואע"ג דאיכא פ"ק דבכורות (דף ג.) גבי רב מרי בר רחל מקני לעובד כוכבים כו' וכלאי חיותא דרב מרי בר רחל וקאמר עלה דהא דכלאי משום דמפקע להו מכהן והוי איסורא לעשות כן כה)אי איתא משום דרב מרי ידע לאקנויי קנין גמור וכ"ע לא ידעי וסברי דמילתא בעלמא עבד ואתי לידי תקלה ואנן קי"ל כלישנא בתרא דבעיא קנין גמור ואפילו ללשון ראשון נמי ניחא לן טפי למוכרו לעובד כוכבים מלהטיל בו מום קודם יציאת רובו דלא אתי למיטעי להטיל בו מום לאחר יציאת הרוב משום הכי טוב לעשות כן כו)ולמכור קלת מן האם לעובד כוכבים קודם לידה והכי עדיף טפי דלא אתי לידי תקלה דגיזה ועבודה:

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פי"ד מהל' תמורה הלכה יב:

ב ב מיי' פט"ו מהלכות מעה"ק הלכה ח:

ג ג ד מיי' פ"ב מהל' בכורות הלכה יד [טוש"ע י"ד סי' שיג סעיף ז]:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לשון ירושלמי וכו' במבכרת נ"ב כך היה גי' ירושלמי בהתירון: (ב) ד"ה אי בהמת וכו' דאימיה ומשני הך סיפא כצ"ל והד"א:

◆

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ילדה, הוא נ"ב:

◆

מוסף רש"י

כיצד מערימין על הבכור. להפקיעו מכהן וליהנות הוא בו (לעיל י.). **ילדה זכר יקרב עולה.** ומקריבו לחובתו דהא אם היה מחויב עולה, משום דקדושת עולה דקדמה חיילא עליה, דבבכורה לא קדיש עד שתקדישנו רחם ותו לא אתיא בכורה ומפקעא לקדושת עולה (שם). **ילדה טומטום כו' אין קדושה חלה עליהן.** דבריה הוא דאינו לא זכר ולא נקבה והלכך לא יחול עליה קדושת שלמים ועולה במעי אמן ולא קדושת בכור בפטירת רחם דלא קריא ביה הזכר תקדיש (רשב"ם ב"ב קמ:).

(שייך לעיל דף כא ע"א)

הרי אלו כבכור ומעשר. דאין נפדין כתמים לחול קדושה על התמות, ומיהו לאו כבכור ומעשר לקרב אלא יאכלו בעלים כתום (זבחים לז:) **ויאכלו במומן לבעלים.** ימתינו עד שיומו ויאכלו לבעלים כבכור ומעשר שאין נפדין אלא נאכלין במומן (בכורות מו:). **שכל הקדשים נמכרים באיטליז כו'.** כל קדשים בעלי מומין שנפדו במומן, אע"פ שעדיין מקצת קדושה עליהן, שאסרן הכתוב בגיזה ועבודה, כדאמרינן תזבח ולא גיזה כו' אפילו הכי טובחין מעשה חולין כהן בו שנשחטין באטליז ומוכרין באטליז בליטרא, חרץ מן הבכור והמעשר. שהניית מכירתן ביוקר אינה להקדש אלא לבעלים, לפי שאין להם פדיון כמומם להיות דמיהן נכנסין לקדושתן, דבבכור נאמר לא תפדה ובמעשר נאמר לא יגאל, אלא נאכלין לבעלים במומן, הלכך אין טובחין כהן מעשה חולין במכירת בשרם כשנפל בהן מום ושחטום הבעלים, בעלים לבכור כהן ובעלים למעשר ישראל, אבל שאר פסולי המוקדשים הניית מכירתן ביוקר להקדש, שלפי מה שיודע שנאכלתו יפה יהא מוסיף פדיונו מתחילתו, לפיכך מבזין אותו למוכרו באטליז, שהכל פונים שם ליקח בשר (ביצה כח ובע"ז זבחים עה חולין קלב: ולעיל ה.). **ויש להן פדיון.** לשאר קדשים שנפל בהן מום ופלאם תופסין פדיונן בקדושתן וכן יולאין לחולין, וכן תמורותיהם שנפל בהן מום. אבל בכור ומעשר בעלי מומין אין תופס פדיונן בקדושה (לעיל ה.). **שאם באו תמימים יקרבו.** אם באו בכורות מחו"ל לא"י תמימים יקרבו, אם באו אין לכתחילה לא, אלא ירעו עד שיסתאבו (ב"ק יב: ובעי"ז לעיל ח.). **ג' דברים משום ג' זקנים.** דבר אחד מפי כל זקן וזקן (זבחים ס:). **ר' ישמעאל אומר כו'.** זו אחת מהן יכולן שניין בספרי (מכות יט. זבחים שם). **יכול יעלה אדם מעשר שני כו'.** דקסבר קדושת הארץ לא בטלה ולריכה הפרשת מעשרות מן התורה (א"כ במעשר שהופרש קודם שבטלה הארץ קאמר, וקאמר יכול יעלנו ויאכלנו עכשיו, שע"מ) בלא פדיון (זבחים שם. מכות שם). **שכן טעון מתן דמים.** הלכך לריך בית ומזבח (זבחים שם). **שכן טעונין הנחה.** הלכך בעי בית, דטיקקו למזבח לכן (שם). **תלמוד לומר ואכלת כו'.** לפיכך טעון בית ולקמיה פריך מאי שנא בכור דפשיטא ליה ובמעשר מיבעי ליה (מכות שם). **וליהדר דינא.** למה לי הקישא נימא בכור יוכיח וחזר הדין הלך הצד השוה שבהן שטעונין הבאת מקום ואין נאכלין אלא בפני הבית (שם). **צד מזבח.** זה למתן דמים וזה להנחה (שם ושם). **ומאי קסבר.** האי תנא דפשיטא ליה בכור טפי ממעשר (שם ושם). **אי קסבר קדושה ראשונה.** של בית, **קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא.** כי היכי דפשיטא ליה בקדושת הארץ, וקא מיבעיא ליה מי קריבא ביה השתא בלא חומה לפני ה' אלהיך או לא, וקא פשיט מעשר מבכור (שם ושם). **לעתיד לבא**, כלומר משתחרב (חגיגה י.). **ל"ש בכור כו'.** אפילו בכור נמי יקרב ויאכל, דהא מאן דלית ליה קדשה לעתיד לבא סבירא ליה מקריבים אע"פ שאין בית כדאמרינן במגילה נקרלת (מכות שם וזבחים שם). **ואי קסבר כו' ולא קידשה לעתיד לבא.** ואי קסבר קדושת הבית בטלה ומיבעיא ליה במעשר הואיל ואינו לריך לבית אי מתאכיל בירושלים לפני ה' קריבא ביה או לא, אפילו בבכור נמי. **כי האי גוונא, תיבעי לך.** כגון בכור שנזרק דמו וחרב הבית ועדיין בשרו קיים מהו שיאכלוהו (שם ושם). **לעולם קסבר כו' ולא קידשה לעתיד לבא.** והכא דקא פשיט ליה למעשר מבכור, ככבור שאינו לריך לבית אי דומיא דמעשר עסקינן, והא דפשיטא ליה דלא מתאכיל משום דלאיתקש בשרו לדמו, דכתיב (במדבר יח) ואת דמם תזרוק על המזבח וגו' ובשרם יהיה לך וגו' וילפי' מינה כשעה שהיא ראויה לזריקה דם אתה אוכל את הבשר ולא משנהרס המזבח (שם ושם).

מסורת הש"ס

א) [לעיל י:], ב) ב"ב קמ:, ג) נ"ק מ"ו, ד) [נ"ל חסירא], ה) [נ"ל חסירא נ"ק], ו) [בקדושה אחריתי נ"ק], ז) [למה לאתוקי לאוקמי מציעתא בבהמה דהקדש הרי סיפא נ"ק], ח) שייך לדף כה., ט) [לה ולא חיילא קדושת הפה עלייהו אלא הוי בקדושת האם כו' והשאר יש למחוק נ"ק], י) [יוצא דופן וכלאים דאם נ"ק], כ) נ"ק, ל) [נ"ל דאילו], מ) עיין רש"ק שכתב שדבריהם מגומגמים ועי' תוס' חולין שם וכתוס' בכורות לה. ועי' נ"ק שגורס גי' אחרת בתוס', נ) [נ"ל או בעית אימא], ס) גי' רש"ק או.

◆

רבינו גרשום

באיטליז דנוהגין בזיון למוכרן בשוק כ"ש משום דכיון דשרית ליה לנהוג בהן כמו שירצה לשוקלן ולמוכרן בשוק מוסיף ופריק אותו ביוקר הכא נמי כיון דשריית ליה דמרגיל מוסיף ופודן ביוקר: אמר רב מרי. לית ליה לר' אלעזר הא מ"ש דמה שמשבית בעור פוגם בבשר הלכך לית ליה: במערבא אמרי מש"ה אסור דנראה כעובר עבודה בקדשים: ור' יוסי בר אבין אמר מש"ה אסור דאי שרית להרגיל פעמים שאין מצויין שם נפחין שקונין העזרות לצורך מפוחין ומשהין אותן ומגדלין מהן עדרים וגזירה שמא יבואו בהן לידי תקלה שיעבדו בהן הלכך גזרו דאין מרגילין בפסולי המוקדשין ולא אתו למישהינהו:

הדרן עלך ולד חטאת

כיצד מערימין על הבכור כו'. דלא קדיש בכור עד דמקדיש ליה יציאת רחם אבל עד שהוא במעי אמו יכול לשנותו לדבר אחר: והשני ימכר לחייבי עולות ודמיו חולין משום הכי ימכר לחייבי עולות א) דילדה זכר סתם אם תהא עולה ועוד אין ידוע על איזה אמר הלכך שני ימכר לחייבי עולות [ומשום הכין] דמיו חולין דמ"מ לא הקדיש אלא אחד: [ילדה ב' נקבות. דינו כב' זכרים: מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם. כגון אם יצא אזנו קודם או שפתו והטיל בה מום קודם שיצא רוב ראשו יקרב עולה: עולה אין. כלומר לשם עולה דחמירה קדושתה מבכור יכול לשנותו אבל שלמים דגריע קדושה מבכור דנאכל לישראל לא יקרב וכ"ש להטיל מום דקא משוי ליה חולין דאסור: קסבר רב יהודה. מתני' דדייקינן מינה דלשם עולה אין לשם שלמים לא: בזמן בהמ"ק קיים. וכי קאמינא דמותר להטיל מום בזמן הזה אמינא: ואימא הכי נמי. דמשה"ל לינזר דלא: אמ"ה הא עדיפא. להטיל בו מום דאי לא שדי ביה מום דלמא אתי לידי גיזה: ל"א הא קמ"ל רב יהודה. דחסירא עדיפא דלא ליתי כו': אם נקבה זבחי שלמים. אמאי איצטריך למימר נקבה ליהוי חולין נקבה מי מקדש בבכורה] אלא סיפא דקתני ילדה נקבה תמימה תיקרב שלמים בבהמת הקדש קתני דאם הקדיש בהמה מעוברת ואמר ילדה נקבה תהא שלמים הויא שלמים קסבר עובר לאו ירך אמו הוא (ל"א כלישנא קמא) [אמרי הא בהמה מבכרת מאי היא אי דהקדש היא אמאי והשני ימכר האיך דהקדיש עולה כו']: סיפא אתאן [כאן יש כשתי שורות חלק] לבהמת חולין. וכגון דלא ידיעא אהי אזכר מינייהו אמר עולה הלכך שני ימכר לצרכי עולות ודמיו חולין כדאמרן לעיל: ל"א זכר בתרא חולין בעלמא הוא אלא משום דלא ידעינן הי נפקא ברישא הלכך השני ימכר לצרכי עולה ודמיו חולין דמכל מקום לא היה דעתו לעולה אלא על האחר:

א) נראה דצ"ל דסתם אם זכר עולה סתם אמר ואין ידוע כו'.

שיטה מקובצת

א) מעוברת. עיין תוספות בכורות (דף טו ע"ב): ב) זכרים. עיין תוס' לעיל (דף י ע"ב): ג) תנן כיצד מערימין על הבכור מבכרת שהיתה מעוברת לילד אומר מה שבמעיה של זו אם זכר עולה תיבת אדם נמחק: ד) לא. ב"א וכ"ש מטיל מום בקדשים דקא משוי ליה חולין והא אמרת: ה) יתיר מדאתי כו' ועבודה ליכא הא קמ"ל חסירא עדיפא דלא ניתי ביה לידי תקלה דגיזה ועבודה: ו) והא (קמ"ל) חסירא עדיפא) פ"ה טוב לנו לחסרו אחד מאבריו ולעשותו בע"מ שיכול הכהן לשחטו מיד ולא יצטרך להשהותו ויפה פירש דודאי אין התקנה אלא שיכול לשחטו וכ"ו שלא שחטו ודאי אסור בגיזה ועבודה ואע"ג שקדם מום קבוע להקדישן כדאמר בבכורות כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדישן מותר בגיזה ועבודה ע"י פדיון חוץ מן הבכור והמעשר. תוס': ז) דהקדש ל"א אימא דרך נקבה מבכרת דחולין אי הכי חולין בעלמא היא הכא במאי עסקינן במבכרת דקדשים: ח) עולה להוי עולה תיבת ליהדר נמחק: ט) ע"י בהשמטות בסוף המסכת: י) מערימין על הבכור להפקיעו מכהן ולהקריבו לחובתו: יא) אלא מרחם וכיון דמעיקרא עליה קדושה בכורה למ"ד בפ"ק קדושה חלה על העובר: יב) עולה דכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח הס"ד ומה"ד אחת מהן תקרב שלמים דאינו קדיש אלא חדא הס"ד ומה"ד אין קדושה חלה עליהן כיון דאין ראוין למזבח הס"ד: יג) לגמרי בזמן שבית המקדש קיים דממנו מקריב חלבו ודמו הס"ד ומה"ד כי קאמינא אנא דמותר להטיל בו מום ואין בו משום לא יהיה בו בזמן הזה הס"ד: יד) לשהותו עד שהומום אלא: טו) ומציעתא בדהקדש הס"ד: טז) משעה שנולד דעדיין לא: יז) מוקמינן. גליון מרישא דאם נקבה שמעינן דבהויתן הן קדושים כדפי' בקונט' והא קמ"ל דכולה מתני' רשב"ג היא. לשון ר"י: יח) האם ואמאי קאמר ראין: יט) מומין על מתניתין דטומטום: כ) בכור אלא נגזז ונעבד: כ) אין קדושת הגוף חלה אות ה' נמחק: כא) הן ראוין לבא: כב) עיין בהשמטות בסוף המסכת: כג) האם לעובד כוכבים כדי: